

[Boligministeren og ministeren for Grønland.]

hver flytning er en frivillig sag. Der har i de senere år været arbejdet en hel del med disse spørgsmål, ikke mindst i den af landsrådet i 1953 nedsatte befolkningskommission og de lokale befolkningsudvalg. Jeg kan tilføje, at vi i ministeriet forbereder en egns- og byplanlægning, hvor hele spørgsmålet om gode kontra dårlige bosteder set i relation til erhvervs-, undervisnings-, handels- og trafikforhold m. v. vil blive taget op til nøje undersøgelse sideløbende med de undersøgelser, der foretages af landsrådets befolkningskommission og de lokale befolkningsudvalg.

Det ærede medlem udtalte, at de gode udsteder må forsynes med dygtige og gode udstedsbestyrere, kateketer, lærere og jordemødre. Også heri er jeg enig, men vi møder her den store vanskelighed, at der er for få grønlandere med tilstrækkelig uddannelse, og at de fleste af dem foretrækker at bo og virke i byerne.

Ved en bedre tilrettelæggelse af de grønlandske handelslærlinges uddannelse vil vi imidlertid søge at få et større udbud til stillingerne som udstedsbestyrere.

Som det ærede medlem vil vide, har spørgsmålet om mangelen af kateketer og grønlandsuddannede lærere været gjort til genstand for indgående behandling i et i foråret nedsat embedsmandsudvalg vedrørende seminarieuddannelsen i Grønland. Denne uddannelse efter de af udvalget foreslåede retningslinjer er allerede påbegyndt ved dette skoleårs begyndelse, og jeg er overbevist om, at lærere og kateketer efter realeksamen og den 3-årige uddannelse vil være særdeles velegnede til arbejdet, ikke mindst på udstederne.

Jeg er også klar over, at vi må gøre noget alvorligt for at få flere jordemødre ansat i Grønland, navnlig på udstederne. En væsentlig grund til mangelen på jordemødre er måske at søge i, at deres lønningsforhold ikke er så gode. Jeg håber, at dette vil ordne sig i forbindelse med lønningskommissionens arbejde, men i øvrigt er der indledet forhandlinger med Jordemoderforeningen om dette spørgsmål.

Jeg er klar over, at flere problemer vedrørende udstedsbefolkningen står på dagsordenen, men jeg synes dog, vi allerede har nået en del. Der er i sommer ansat en oplys-

ningskonsulent, og hans virksomhed vil hovedsagelig falde på udstederne. Den nye radiofoni vil komme til at betyde overordentlig meget, ikke mindst for udstedsbefolkningen. Den for nylig udsendte bibliotekar vil blandt andet have til opgave at sørge for, at vandrebogskasserne til udstederne kommer i orden. I tuberkulosebekæmpelsen har røntgenbåden „Misigssut“ gjort en indsats på udsteder og boplads, som næppe kunne være bedre.

Med hensyn til produktionsanlæg ved udstederne kan jeg oplyse, at der i årene fra 1949 til og med udgangen af indeværende år er investeret 12,1 mill. kr. i industri- og fiskerianlæg; heraf er 6,4 mill. kr. anvendt til produktionsanlæg ved udstederne.

Jeg må derfor mene, at udstedsbefolkningens interesser er blevet tilgodeset i et rimeligt omfang.

Jeg må dog pege på, at en forøget produktion, som vi jo alle stiler hen imod, kun kan afsættes på verdensmarkedet i højt forædlet form, og derfor kommer vi ikke uden om at måtte investere midler i flere produktionsanlæg til f. eks. frysning af fisk og fremstilling af rejehermetik. Disse anlæg er som bekendt afhængige af el- og vandtilførsel, og det er derfor naturligt først og fremmest at placere anlæggene ved pladser, hvor der findes eller er forholdsvis let adgang til at tilvejebringe elektricitet og vand. Sådanne anlæg kræver betydelige investeringer, og de kan kun opføres på pladser, hvor der samtidig er mulighed for en tilstrækkelig stor og regelmæssig tilførsel af råprodukter. Jeg ser derfor ingen anden udvej, end at vi må stile imod at samle produktionen på færre, men teknisk set konkurrencedygtige virksomheder. En sådan koncentration er i øvrigt den eneste mulighed for at kunne rationalisere og billiggøre produktionen.

Jeg er ikke i tvivl om, at den udvikling, vi tilstræber, vil give udstedernes befolkning økonomiske fordele. Jeg kan i denne forbindelse oplyse, at vi arbejder med planer om at arrangere transport af råvarerne med motorbåde direkte fra fiskepladserne til de mest produktive anlæg. Forsøg af denne art er allerede gennemført i de senere år ved transport af hellefisk fra Jakobshavn til Egedesminde.